

KULTÚRÉLET

A kikindai „József Attila“ kultúregyesület színijátzó csoportjának munkája

A kikindai »József Attila« kultúregyesület színijátzó csoportja ebben az évben a Noviszádon megtartott tartományi szemlén, mint Vajdaság legjobb színijátzó együttese, vándorzászlót nyert. 1945 májusától, az egyesület megalakításától kezdve a színijátzó csoport felfelé ívelő fejlődést mutat és nálunk magyarok között jelentős szerepet játszott az új embertípus kiépítésében, még pedig nemcsak Kikinda város területén, hanem a környéken is, ahol vendégszerepelt.

Az egyesület sikerei kétségtelenül a kitartó (habár nem mindig rendszeres) munka eredményének tudhatók be. Külön érdeme ez a színijátzó csoport vezetésének és maguknak a csoport tagjainak. De mindjárt az elején rá kell mutatnunk arra, hogy az elért sikereket az említett többé-kevésbé szubjektív tényezők mellett tárgyi tényezők is biztosították, elsősorban a helyi pártvezetőség támogatása. A helyi pártvezetőség hathatós segítséget nyújtott a munkaformák megválasztásában, a tagság politikai nevelése terén. Ehhez a munkához hozzájárult a városi népbizottság is, amely már az egyesület megalakításakor olyan színpaddal rendelkező helyiséget biztosított a »József Attila« részére, amely az egyesületet indulási időszakában kielégítette.

A fenti tényeket azért szükséges hangsúlyozni, mert csak a belső és külső mozgóerők ilyen szerencsés egyesítése folytán juthatott az egyesület ahhoz a lehetőséghez, hogy színijátzó csoportja állandóan fejlődhessen, hogy belülről szervezeti, eszmei és művészi szempontból kiépüljön és emellett sohasem tévessze szem elől azt, hogy munkája nem öncélú, hogy nem önmagáért van, hanem környezetéért és hogy előadásai útján nevelőleg kell hatnia környezetére; nevelnie kell dolgozóinkat, a szocialista építés munkalendületét ösztönözni, tehát nem szabad elfeledkeznie kulturális-művészi küldetéséről.

1945-ben, az egyesület megalakításának évében a színijátzó csoport 17 ízben lépett fel. Néhányszor önálló rendezésben, több ízben pedig az akkor szokásban volt hangos újságok és különféle műsoros estek keretében. Két egyfelvonásos színművet és jelenetet mutatott be. Hosszabb színművet nem játszottak. A szerb színijátzó csoporttal együtt a városban és a környező falvakban öt ízben szerepelt.

A következő évben huszonötöszer lépett fel az egyesület színijátzó csoportja. Műsorában megjelennek Csehov, Darvas és Nusics színművei s az egyfelvonásos színművektől kétfelvonásosak felé veszi az irányt. Nusics »Nép-képviselő«-jével és Darvas »Szakadék«-jával megkezdői a háromfelvonásos színművek játsszását is. 1946-ban a csoport először lép fel Vajdaság amatőr-

színházai és drámai alosztályai versenyén és a vajdasági szövetség legjobb magyar csoportjává lesz. Tehát ime az első eredmények: már hosszabb színműveket is bemutatnak, a műsor eszmei tartalma magasabb színvonalú, bizonyos fokú művészi minőséget érnek el s ezzel kapcsolatban munkájuk első társadalmi elismerését is.

A munka harmadik esztendőjét az jellemzi, hogy a színjátszó csoport egyrészt az eszmeiség keresésében kezdi feltalálni magát. Műsorára tűzi a gabonafelvásárlás, a nők antifasiszta frontja, az írástudási harc és hasonló témájú darabokat és mind ritkábban kerül színpadra eszmei tartalom és művészi érték nélküli színmű. Másrészt viszont művészi képességeit erősítve Petőfi (Apostol) Madách (Az ember tragédiája) és Katona József (Bánk bán) színműveit adja elő. Az 1947-es esztendő változást hoz a színművek előkészítésében is. Ez a változás elsősorban a díszletek és a jelmezek tökéletesítésében jut kifejezésre. Most már sokkal nagyobb figyelmet fordítanak a díszletek és a jelmezek előállítására, habár ez sohasem áll helyes viszonyban a csoport és egyesület anyagi lehetőségeivel. Az egyesület 1947-ben másodízben vesz részt a versenyben és elnyeri Észak-Bánát magyar műkedvelő csoportjai legjobbjának címét.

Hároméves munkája során a színjátszó csoportnak sikerült maga köré gyűjtenie néhány idősebb és tapasztaltabb amatőr-színészt és állandóan bővítenie a fiatal színházkedvelők számát. Ilymódon fokozatosan biztosította kádereit, amelyek továbbfejlesztésén ma is fáradoznak.

A kelléktár szerény alapját biztosítva a színjátszó csoport lehetőséget teremtett további fejlődésére. Ez kifejezésre is jutott az utóbbi három esztendőben, amikor is az egyfelvonásos színműveket úgyszólván teljesen felváltották a hosszabb színdarabok, amelyek mind technikai kivétel, mind pedig művészi szempontból komoly színészi feladatokat követeltek. Ezekkel a nehézségekkel azonban sikerült megbirkózni, mert a színműveket alaposan előkészítették, számos próbát tartottak és megkísérelték állandósítani a kritika és az önkritika rendszerét.

1948-ban a »József Attila« bejutott a színjátszó csoportok versenyének döntőjébe. Ekkor megszerzi Bánát elsőségét s így résztvesz Szuboticán a vajdasági legjobb magyar színjátszó csoportok válogató versenyén. Ebben a versenyben biztosította magának az első helyet. Ugyanebben az évben, mint az első magyar színjátszó csoport, résztvesz a noviszádi tartományi szemlén. Itt a harmadik helyet vívja ki magának. A versenyen Hijermann »Remény« című darabjával szerepel.

1949-ben Gow D' Issot »Mélyek a gyökerek« című darabjával megvédte Vajdaság első magyar műkedvelő együttesének címét, de egyben egy lépéssel előrehaladva a tartományi szemlén a második helyet vívta ki magának. Ebben az évben a Galsworthy »Ezüst szelencé«-jével harmadízben szerezte meg Vajdaság legjobb magyar színjátszó együttesének címét. A tartományi szemlén pedig ugyanezzel a színművel megszerezte az első helyet Vajdaság valamennyi nemzetiségi műkedvelő csoportjai között.

Követve a »József Attila« kultúregyesület színjátszó csoportjának munkáját, felmerül a kérdés: fennállnak-e a lehetőségek, hogy ez a színjátszó csoport a közeljövőben továbbra is fejlődjék? A felelet mindenképpen biztató. De ha ezt el akarja érni, akkor bizonyos feltételeket meg kell valósítania, amelyeket mind mennyiségi, mind minőségi szempontból el kell határolni az eddigiektől. Szervezeti tekintetben ez még néhány tagot jelentene, különösen

férfitalrat. Növelni kell a tevékeny tagok számát, akik már eddig is közel 50-en vannak. A művészi munka minőségi szempontjából fejleszteni kell az amatőr-színészeknek politikai és szaknevelésük iramát és pedig nemcsak az amatőr-színészek körében, hanem a technikusok körében is, figyelembe véve a fejlődési fokot. Vajdaság kultúregyesületei szövetségének segítségével lehetővé kell tenni, hogy szaktanfolyamokra küldjék a csoport jeles tagjait. Az egyesület, illetve a színjátszó csoport további fejlődése érdekében biztosítani kell a munka anyagi feltételeit is. Három évvel ezelőtt még az igen szerény színházi kellékek elegendőknek bizonyultak, azonban ma már korántsem felelnek meg. A színpad és a terem, amelyek a régebbi szükségleteket kielégítették, ma már kicsinynek és elégtelennek bizonyulnak. Ez a kérdés azonban a közeljövőben megoldódik. Ügyszólván már minden anyagot beszereztek a terem és a színpad átrendezéséhez és most már csak a szakmunkaerő fizetésének jóváhagyását várják.

Tekintettel az eddig elért sikerekre, szükséges volna, hogy a »József Attila« színjátszó csoportja amatőr-színészi fokra emelkedjék, de e közben ne szakadjon meg a fennálló kapcsolat az egyesület és a színjátszó csoport között. Itt nem holmi dicsérő rang kiosztásáról lenne szó, hanem olyan anyagi feltételek biztosításáról, amelyek méretüknél és minőségüknél fogva megfelel-nének egy amatőr-színház munkájának.

Végh Sándor